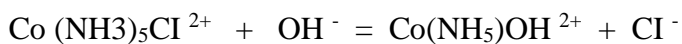

Лекция 7. Негіздік гидролиз

Кобальттың (III) амиакты кешендерінің реакциялары

Co (III). Негіздермен катализденетін орынбасу реакциялары (негіздік гидролиз)

$$V = k[\text{кешен}][\text{OH}^-]$$

- Екінші ретті реакция заңына бағынады, SN2 (A) механизмімен постулаттанған.

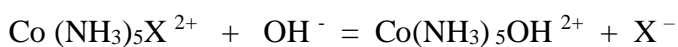
Эксперименттік түрде анықталған:

Негіздік гидролиз жылдамдығы қышқылдық гидролиз жылдамдығынан бірнеше есе үлкен (төмендегі кестені қараңыз)

Кететін топтің абиғатының әсері

Сравнение констант скорости основного гидролиза (k_{OH}) и гидратации ($k_{\text{гидр}}$) комплексов Co(III), $[\text{Co}(\text{NH}_3)_5\text{X}]^{n+}$ при 25 °C

X	k_{OH} , л·моль ⁻¹ ·с ⁻¹	$k_{\text{гидр}}$, с ⁻¹
NH ₃	7.1×10^{-7}	5.8×10^{-12}
O ₂ CCH ₂ CO ₂ ⁻	1.0×10^{-5}	9.8×10^{-9}
N ₃ ⁻	3.0×10^{-4}	2.1×10^{-9}
MeCO ₂ ⁻	9.6×10^{-4}	2.7×10^{-8}
SO ₄ ²⁻	4.9×10^{-2}	8.9×10^{-7}
Cl ⁻	2.3×10^{-1}	1.8×10^{-6}
Br ⁻	1.4	3.9×10^{-6}
Me ₂ SO	5.4	2.2×10^{-5}
NO ₃ ⁻	5.5	2.7×10^{-5}
CH ₃ SO ₃ ⁻	5.5×10^1	2.0×10^{-4}
4-NO ₂ C ₆ H ₄ SO ₃ ⁻	2.7×10^2	6.3×10^{-4}
CF ₃ SO ₃ ⁻	$>10^4$	2.7×10^{-2}

Зависимость константы скорости реакции гидратации $[\text{Co}(\text{NH}_3)_5\text{X}]^{n+}$ от природы уходящей группы X

X	$k_{\text{гидр}} \times 10^7, \text{c}^{-1}$	X	$k_{\text{гидр}} \times 10^7, \text{c}^{-1}$	X	$k_{\text{гидр}} \times 10^7, \text{c}^{-1}$
ClO_4^-	810 000	Me_2SO	180	CF_3CO_2^-	1.7
CF_3SO_3^-	270 000	I^-	83	CH_3CO_2^-	0.27
$4\text{-NO}_2\text{C}_6\text{H}_4\text{SO}_3^-$	6300	H_2O	59	NO_2^-	0.12
ReO_4^-	3120	Br^-	39	HCO_2^-	0.026
$(\text{MeO})_3\text{PO}$	2500	Cl^-	18	N_3^-	0.021
MeSO_3^-	2000	HCONMe_2	15	NCS^-	0.0037
$(\text{NH}_2)_2\text{CO}$	510	SO_4^{2-}	8.9	PO_4^{3-}	0.0033
NO_3^-	240	$\text{CCl}_3\text{CO}_2^-$	5.8	NH_3	0.000 058

Семинар 7. Реакция жылдамдығына әртүрлі факторлардың әсері. Шығатын топтың әсері, Кешеннің оң зарядының әсері

Берілген кестелердегі үлгілерді реттеңіз:

Кететін топтың табиғатының әсері

Кететін топтың табиғатына тәуелділік бар.

Кететін лиганд мөлшерінің өсуімен (бірдей зарядпен) байланыс әлсірейді, бұл SN1 (D) механизміне ықпал етеді.

Егер SN2 (a) механизмі болса, онда жылдамдық кететін топтың табиғатына тәуелді болмауы керек, жылдамдық Co – OH байланысының түзілуімен анықталуы керек.

Кешеннің оң зарядының әсері

Цис $\text{Co}(\text{en})_2\text{NH}_3\text{Cl}^{2+}$ 54

Цис $\text{Co}(\text{en})_2\text{Cl}_2^+$ 1000

Оң зарядтың кемуінен жылдамдық артады. Бұл SN1 механизмін көрсетеді

- *Неліктен екінші ретті жылдамдық Заңы орындалады?*